

**IP BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
DIRECȚIA CERCETARE ȘI DEZVOLTARE ÎN BIBLIOTECONOMIE ȘI ȘTIINȚA
INFORMĂRII
SECȚIA STUDII ȘI CERCETĂRI**

**CONFERINȚA INTERNAȚIONALĂ „LECTURA CA BAZĂ PENTRU CULTURĂ,
CUNOAȘTERE ȘI DEZVOLTARE”, EDIȚIA A VII-A
9-10 septembrie 2025**

COMUNICAT FINAL

Organizatori: Ministerul Culturii al Republicii Moldova (MC), IP Biblioteca Națională a Republicii Moldova (IP BNRM), Biblioteca Publică Raională „Julian Filip”, Drochia

Scop: de a consolida o platformă viabilă pentru schimbul de idei și bune practici, favorizând dialogul între profesioniști și interconectarea cercetătorilor care împărtășesc interese și obiective similare.

Arii de conținut:

1. Politici și reglementări pentru promovarea lecturii publice;
2. Programe și intervenții pentru dezvoltarea competențelor de lectură;
3. Cercetare, inovație și provocări actuale în lectură.

Pentru a asigura accesibilitate și vizibilitate extinsă, conferința s-a desfășurat în format mixt:

9 septembrie 2025, sesiune online, cu înregistrare și difuzare ulterioară pe canalul oficial de YouTube al IP Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova:

<https://www.youtube.com/@bibliotecanationalaarepubl2789/videos>;

10 septembrie 2025, sesiune tradițională, s-a desfășurat la Biblioteca Publică Raională „Julian Filip” din Drochia.

Aspecte distinctive ale conferinței

- Evenimentul a făcut parte din ediția a VIII-a a Programului Național LecturaCentral, un proiect cultural susținut de Ministerul Culturii. Genericul ediției 2025 este : „Promovarea

patrimoniului literar național ca parte a patrimoniului european în cadrul campaniei „Scriitorul la el acasă”.

- Au fost reuniți specialiști din diverse domenii: reprezentanți ai tuturor tipurilor de biblioteci, cadre didactico-științifice din toate nivelurile de învățământ, scriitori, cercetători în sociologia lecturii și domenii conexe, profesioniști din industria cărții, elevi din clasele superioare de liceu, precum și factori de decizie.
- La evenimentul din orașul Drochia au participat și elevii clasei a XI-a D de la IP Liceul Teoretic „B.P. Hasdeu”, însoțiți de profesoara de limba și literatura română. Aceștia au avut ocazia de a participa la o lecție de limba și literatura română desfășurată într-un cadru diferit, la bibliotecă, unde au ascultat pledoariile pentru lectură și recomandări literare din partea participanților la conferință.
- Evenimentul a beneficiat de o participare internațională din trei țări (Moldova, România, Spania) și s-a desfășurat în limbile română și engleză.
- Conferința a demonstrat că lectura nu este doar un act cultural sau educațional, ci o forță de coeziune și reziliență, un liant între generații și comunități, o resursă de cunoaștere și identitate care, prin diversitatea perspectivelor aduse în cele 22 de prezentări, își confirmă rolul esențial în modelarea viitorului.

Forme de organizare: sesiune de comunicări, panel de discuții

9 septembrie

Moderator: Vera OSOIANU, director adjunct IP Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Mesaje de inaugurare :

Andrei CHISTOL, secretar de stat, Ministerul Culturii al Republicii Moldova, a trecut în revistă proiectele și programele de promovare a lecturii sprijinite de minister și implementate prin intermediul bibliotecilor, și a asigurat audiența că sprijinul financiar va continua. Totodată, el a menționat că „va fi elaborată o Strategie Națională de promovare a lecturii și de consolidare a rolului bibliotecarului în societate și în dezvoltarea instituțiilor de cultură.”

Elena PINTILEI, director general, IP Biblioteca Națională a Republicii Moldova a subliniat importanța desfășurării unei noi ediții a Conferinței, punând accentul pe diversitatea profesională a participanților la eveniment și totodată menționând: „*Această diversitate de voci garantează bogăția și relevanța dialogului, iar împreună vom reuși să conturăm noi perspective și să consolidăm un front comun pentru promovarea culturii lecturii.*”

Comunicări:

- Victoria VASILICA, șefă de secție, IP Biblioteca Națională a Republicii Moldova
Cercetarea lecturii publice: între analiză diagnostică și politici de dezvoltare
- Nicolae DANDIȘ, primar al municipiului Cahul
Locul cărții și al lecturii în agenda unui decident
- Ester OMELLA, Head for Territorial Library Planning and Quality, of the Provincial Council of Barcelona, Spania
The social value of public libraries. The case of the Barcelona Province library network
- Nicolae LEAHU, conf. univ., dr., șef al Catedrei de literatură română și universală a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, scriitor, critic literar și publicist
Luxul de a citi poezie

- Tatiana CIOCOI, dr. habil., conf. univ., Departamentul Literatură Universală și Comparată și Filologie Rusă, USM
Literatura și roboții: cultura cărții și a lecturii în era inteligenței artificiale
- Lucia ȚURCANU, critic literar, doctor în filologie, cercetător științific, Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu”
Clubul de lectură pentru copii: ce și cum citim din Eminescu?
- Dana ZAHARIA, Universitatea din București, Facultatea de Litere
Modele de bune practici în promovarea online a bibliotecii: conturile de Bookstagram ale bibliotecilor
- Maria PILCHIN, critic literar, poetă, cercetătoare, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”
Cluburile de carte: democratizarea lecturii
- Lina IFTODI, Valentina ȚÎRA, Biblioteca „Liviu Rebreanu”, Filială a BM „B.P. Hasdeu”
Lectura ca experiență multisenzorială și comunitară: inițiative de promovare a lecturii la Biblioteca „Liviu Rebreanu”
- Mariana JITARI, profesoară de limba și literatura română, Liceul „Spiru Haret”, Chișinău
Lectură din necesitate vs lectură din plăcere
- Alice COJAN, bibliotecar școlar, Școala Gimnazială „Petre Ispirescu”, București
Gamificarea în bibliotecile școlare din România. Oportunități, provocări și implicații pentru știința informării
- Ecaterina DMITRIC, șefă de secție, Biblioteca Națională a Republicii Moldova
Lectura – sprijin pentru conturarea identității autentice în contexte de criză

10 septembrie

SESIUNE 1

Moderatori: Elena PINTILEI, director general, Biblioteca Națională a Republicii Moldova
Cristina ȚURCANU, șefa Direcției Cultură, Turism, Tineret și Sport a Consiliului Raional Drochia

În mesajul de inaugurare, Vasile Cemortan, președintele raionului Drochia, a vorbit despre importanța lecturii ca fundament al educației și identității culturale: „*Lectura este puntea care leagă trecutul de viitor și instrumentul, prin care fiecare generație își poate păstra rădăcinile culturale, dar și puterea de a construi mai departe. O comunitate care citește este o comunitate puternică, unită și pregătită să facă față provocărilor timpului [2].*”

Cristina Țurcanu, șefa Direcției Cultură și Turism Drochia, a subliniat rolul bibliotecilor în viața comunității: „*Bibliotecile sunt adevărate inimi ale satelor și orașelor noastre. Prin ele, oamenii se întâlnesc, împărtășesc valori, cresc și creează împreună. Forța proiectelor culturale stă în capacitatea lor de a uni energiile locale și de a apropia oamenii prin cultură și cunoaștere[2].*”

Comunicări:

- Diana SILIVESTRU, șefa Direcției Arte, Industriei Creative și Educație Artistică, Ministerul Culturii al Republicii Moldova
Proiecte naționale de promovare a cărții și a lecturii
- Eugenia BEJAN, director general, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”
Cum transformăm lectura într-o activitate atractivă pentru copii

- Marina LEFTER, profesoară de limba și literatura română, Liceul Teoretic „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, Drochia
Competențe de lectură în lumina evaluării PISA
- Adelina PORCESCO, Biblioteca Publică Raională „Iulian Filip”, Drochia
Cercetare, inovație și provocări actuale în lectură
- Veronica BARBĂROȘ, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo”, Bălți
Lectura – vector de promovare a colecției Bibliotecii Științifice a USARB
- Olga TRANDAFILOVA, Muzeul de Istorie a Satului Avdarma, UTA Găgăuzia
Память места: построение идентичности через Наследие Музея истории села Авдарма и культурно-исторические памятники
- Natalia DÎRZU, director, Biblioteca Publică Orășenească „Emil Loteanu”, Ocnîța
Comori ale timpului: cărți vechi și rare din colecțiile BPO „Emil Loteanu”, Ocnîța
- Mariana SURLARU, educatoare, Instituția de Educație Timpurie „Florile Dalbe”, Drochia
„Primii pași spre cunoaștere: lectura în grădiniță ca fundație a învățării pe tot parcursul vieții” – tema pentru educatoare
- Diana ȚURCANU, șefa Serviciului Dezvoltare în biblioteconomie și științele informării, Biblioteca Municipală „Eugeniu Coșeriu”, Bălți
Construind competențe de lectură prin programe comunitare – experiența Bibliotecii Municipale „Eugeniu Coșeriu”, Bălți

SESIUNE 2

PANEL DE DISCUȚII „*Lectura ca formă de reziliență și reafirmare a valorilor umane*”

Facilitator: Iulian FILIP, doctor în filologie, poet, prozator, dramaturg, grafician, folklorist

TEMĂ-REPER PENTRU DISCUȚII:

Politici și reglementări pentru promovarea lecturii publice

Angela DRĂGĂNEL, șef de secție Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Elena HARCONIȚA, specialist principal Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Au participat :

- ✓ Diana SILIVESTRU, șefa Direcției Arte, Industrii Creative și Educație Artistică, Ministerul Culturii al Republicii Moldova
- ✓ Elena PINTILEI, director general, Biblioteca Națională a Republicii Moldova
- ✓ Eugenia BEJAN, director general, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”
- ✓ Mariana HARJEVSCHI, director general, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” L
- ✓ Marina LEFTER, profesoară de limba și literatura română, Liceul Teoretic „Bogdan Petriceicu Hasdeu”, Drochia
- ✓ Vera OSOIANU, director adjunct, Biblioteca Națională a Republicii Moldova
- ✓ Diana MIHUȚĂ, PR&Events la Cărturești Chișinău, Mișcarea pentru lectură

Evaluarea lucrărilor Conferinței:

Participanți din Republica Moldova, România și Spania – 194 persoane (reprezentanți ai Ministerului Culturii - 2, din biblioteci naționale – 40 ; biblioteci universitare – 18; biblioteci din învățământul general – 14, biblioteci publice raionale, municipale, orășenești, comunale – 83;

biblioteci specializate – 1; direcții cultură și învățământ –1; profesioniști din industria cărții – 1; presă – 1; Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu Hasdeu” al USM din Moldova - 1; muzee -3; elevi – 29.

Concluzii : Conferința „*Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare*” a constituit un prilej semnificativ de dialog profesional și colaborare interinstituțională, creând un cadru favorabil pentru prezentarea rezultatelor cercetărilor recente, împărtășirea bunelor practici și identificarea provocărilor comune. Discuțiile au evidențiat rolul esențial al lecturii în formarea capitalului uman, în dezvoltarea competențelor de gândire critică și în consolidarea unei societăți bazate pe cunoaștere.

Vera OSOIANU, director adjunct al IP BNRM a menționat în finalul *Panelului de discuții*: „*Numeroase grădinițe, școli, biblioteci publice și universitare implementează diverse inițiative dedicate lecturii, de la proiecte la programe educaționale. Totuși, în lipsa unei viziuni strategice comune, aceste eforturi rămân fragmentate, ceea ce îngreunează crearea unui traseu coerent al cititorului și menținerea interesului pe termen lung. O strategie națională ar facilita colaborarea interinstituțională și ar contribui la consolidarea unei culturi sustenabile a lecturii în societate.*”

Secvențe foto:

9 septembrie : <https://www.facebook.com/media/set/?set=oa.1147310817396115&type=3>

10 septembrie: <https://www.facebook.com/media/set/?set=oa.1480677619737768&type=3>

Reflectarea evenimentului în presă și pe rețelele sociale :

1. Biblioteca Publică Raională „Iulian Filip” Drochia. Pagină Facebook. Disponibil : <https://www.facebook.com/bprdrochia> [accesat 2025-09-12].
2. Drăgănel Angela, Mariana Kiriakov. NL Moldova: “Reading as a Pillar of Culture, Knowledge, and Development” International Conference. Disponibil : https://www.cenl.org/nl-moldova-reading-as-a-pillar-of-culture-knowledge-and-development-international-conference/?fbclid=IwY2xjawNDI0BlcHRuA2FlbQIxMQABHiKfz-86Cpf0oYkkRYRNPQ4T1ZbSs1kq0kg9x2K4cRwv3oeHrOs96uIYXJ8q_aem_9Au7nCuBLCgJRFOxg9rEmw [accesat 2025-09-25].
3. Programul Național LecturaCentral. Pagină Facebook. Disponibil : <https://www.facebook.com/media/set/?set=oa.1147310817396115&type=3>
4. STAMATI, Doinița. La Drochia a avut loc Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”. Disponibil : https://observatorul.md/la-drochia-a-avut-loc-conferinta-internationala-lectura-ca-baza-pentru-cultura-cunoastere-si-dezvoltare/?fbclid=IwY2xjawMw4xlleHRuA2FlbQIxMQABHktANp_I9im7FfdcczGLP_8VqFOOZKfG6ZkAckx_1VnyymHKRpCiIpwgT_BE_aem_Ucqo1g2pxmviNH19u2YxdQ [accesat 2025-09-12].
5. Studii și cercetări. Biblioteca Națională a Republicii Moldova. Pagină Facebook. Disponibil : <https://www.facebook.com/ssc.bnrm> [accesat 2025-09-15].

Participanții la Conferința Internațională „Lectura ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare”, ediția a 7-a, 2025

9 septembrie, BNRM, online

Elena PINTILEI,
director general, BNRM

Andrei CHISTOL, Secretar de
Stat, Ministerul Culturii al RM

Vera OSOIANU,
director adjunc, BNRM

Victoria VASILICA,
șefă de secție, BNRM

Nicolae DANDIȘ,
primar al municipiului Cahul

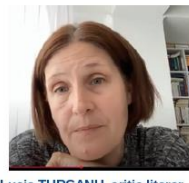
Nicolae LEAHU, conf. univ., dr.,
șef al Catedrei de literatură română
și universală a USARB,
scriitor, critic literar și publicist

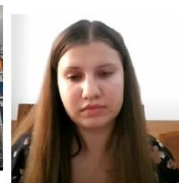
Ester OMELLA, Head for
Territorial Library Planning and
Quality, of the Provincial
Council of Barcelona, Spani

Tatiana CIOCOL, dr. habil.,
conf. univ., Departamentul
Literatură Universală și
Comparată și Filologie Rusă, USM

Lucia ȚURCANU, critic literar,
doctor în filologie, cercetător
științific, Memorialul Ipotesti –
Centrul Național de Studii
„Mihai Eminescu”

Dana ZAHARIA,
Universitatea din București,
Facultatea de Litere

Maria PILCHIN, critic literar,
poetă, cercetătoare,
BM „B.P. Hasdeu”

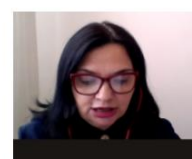
Lina IFTODI,
Biblioteca „Liviu Rebreanu”,
Filială a BM „B.P. Hasdeu”

Valentina Tira,
Biblioteca Liviu Rebreanu,
Filială a BM „B.P. Hasdeu”

Alice COJAN,
bibliotecar școlar, Școala
Gimnazială „Petre Ispirescu”,
București

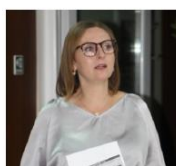

Ecaterina DMITRIC,
șefă de secție, BNRM

10 septembrie, în incinta BPR „Iulian Filip” Drochia

Vasile Cemortan,
președintele raionului Drochia

Cristina ȚURCANU, șefa
Direcției Cultură, Turism,
Tineret și Sport
a Consiliului Raional Drochia

Diana SILIVESTRU, șefa
Direcției Arte, Industrii
Creative și Educație
Artistică,
Ministerul Culturii al RM

Eugenia BEJAN,
director general,
BNC „Ion Creangă”

Marina LEFTER,
profesoară de limba
și literatură română,
Liceul Teoretic
„B.P. Hasdeu”, Drochia

Adelina PORCESCO,
BPR „Iulian Filip”, Drochia

Veronica BARBĂROȘ,
BȘ a USARB

Olga TRANDAFILOVA,
Muzeul de Istorie a
Satului Avdarma, UTA Găgăuzia

Natalia DÎRZU, director,
BPO „Emil Loteanu”,
Ocnița

Mariana SURLARU,
educatoare, Instituția de
Educație Timpurie
„Florile Dalbe”, Drochia

Diana ȚURCANU,
șefă de secție,
BM „E. Coșeriu”, Bâți

Iulian FILIP, dr. în filologie,
poet, prozator,
dramaturg,
grafician, folclorist

Elena HARCONIȚĂ,
specialist principal, BNRM

Angela DRĂGĂNEL,
șef de secție, BNRM

Mariana HARJEVSCHI,
director general,
BM „B.P. Hasdeu”

Diana MIHUȚĂ, PR&Events la
Cărturești Chișinău,
Mișcarea pentru lectură

Angela Drăgănel, șefa secției Studii și cercetări
15 septembrie 2025